

**BOZOR IQTISODIYOTI SHAROITIDA INVESTITSION TAHLILNING MUHIMLIGI
TO‘G‘RISIDA**

Yoqubov Madaminbek Abdurahim o‘g‘li

TMI IBI-91 guruh talabasi

Ma‘umki, investitsion tahlil deganda investitsiyalar, sanoat tarmoqlari va iqtisodiy tendensiyalarni baholashning ko‘plab turli usullari uchun keng atama hisoblanadi. U kelajakdagi samaradorlikni bashorat qilish uchun o‘tmishdagi daromadlarni ko‘rsatishni, investorning ehtiyojlariga eng mos keladigan investitsiya turini tanlashni yoki ularning risklarini, daromadlilik potensialini yoki narxlarning harakatini aniqlash uchun qimmatli qog‘ozlar va obligatsiyalar kabi individual qimmatli qog‘ozlarni baholashni o‘z ichiga olishi mumkin. Investitsion tahlil - bu ularning potensial risklari va daromadlarini aniqlash uchun investitsiya imkoniyatlarini o‘rganish va baholash jarayoni²³. Investor jismoniy shaxs, biznes egasi yoki moliyaviy tahlilchi bo‘ladimi, bu ongli investitsiya qarorlarini qabul qilish uchun juda muhimdir.

Investitsion tahlilning maqsadi investitsiya qanday amalga oshirilishi mumkinligini va ma‘lum bir investor uchun qanchalik mos kelishini aniqlashdir. Investitsiyalarni tahlil qilishning asosiy omillariga tegishli kirish narxi, investitsiyani ushlab turish uchun kutilayotgan vaqt oralig‘i va investitsiyalarning umuman portfeldagi roli kiradi. Ular, shuningdek, ma‘lum bir investitsiya imkoniyati bilan bog‘liq potensial risklarni, jumladan, bozor riskini, kredit riskini va likvidlik riskini baholashi mumkin²⁴.

Muxtasar qilib aytganda, investitsiyalarni tahlil qilish asosli investitsiya qarorlarini qabul qilish uchun zarurdir. Bu investorlarga investitsiya imkoniyatining shaxsiy ehtiyojlari va maqsadlari uchun mosligini baholashga va ushbu investitsiya imkoniyati bilan bog‘liq potensial xavf va daromadlarni aniqlashga yordam beradi.

Investitsion tahlilni o‘tkazish juda muhim bo‘lgan bir nechta bosqichlardan iborat:

✚ Potensial xavflar va daromadlarni baholashda yordam beradi

Bozor tendensiyalari, moliyaviy ma‘lumotlar va iqtisodiy ko‘rsatkichlarni tahlil qilish orqali investorlar ma‘lum bir investitsiya imkoniyati bilan bog‘liq potensial kapital o‘sishi, dividendlar va foizlarni aniqlashlari mumkin.

Ushbu ma‘lumot investorlarga o‘z kapitaliga kirishdan oldin xavf va potensial daromadlarni tushunishga yordam beradi.

✚ Investorlarga diversifikatsiyalangan portfel yaratish imkonini beradi

Turli xil investitsiya imkoniyatlarini tahlil qilib, investorlar o‘zlarining shaxsiy ehtiyojlari, maqsadlari va xavf-xatarlarga chidamliligi asosida o‘zlarining portfelleri uchun qaysi biri mos kelishini aniqlashlari mumkin.

²³ <https://smartasset.com/financial-advisor/investment-analysis>

²⁴ <https://www.investopedia.com/terms/i/investment-analysis.asp>

Diversifikatsiyalangan portfel investorlarga bitta aktiv sinfiga, sektorga yoki kompaniyaga sarmoya kiritish bilan bog‘liq risklarni kamaytirishga yordam beradi.

Kam baholanmagan investitsiyalarni aniqlashga yordam beradi

Investitsion tahlil investorlarga bozor e‘tibordan chetda qolishi mumkin bo‘lgan kam baholangan investitsiyalarni aniqlashga yordam beradi. Kompaniyaning moliyaviy hisobotlarini, sanoat tendensiyalarini va boshqaruv tuzilmasini tahlil qilish orqali investorlar uning sarmoya sifatida potensial qiymatini aniqlashlari mumkin.

Ushbu ma‘lumotlar investorlarga o‘zlarining ichki qiymatiga chegirma bilan sotiladigan investitsiya imkoniyatlarini aniqlashga yordam beradi va ularga sezilarli daromad olish imkoniyatini beradi²⁵.

Investorlarga o‘z investitsiyalarini tushunishga yordam beradi

Bozor tendensiyalari, moliyaviy ma‘lumotlar va iqtisodiy ko‘rsatkichlarni tahlil qilish orqali investorlar o‘z investitsiyalari qanday amalga oshirilayotganini va ularning umumiy portfeliga qanday mos kelishini aniqlashlari mumkin.

Ushbu ma‘lumotlar investorlarga o‘z investitsiyalari bo‘yicha ongli qarorlar qabul qilishda yordam beradi va ular har bir investitsiya imkoniyati bilan bog‘liq potensial xavf va daromadlarni tushunishlarini ta‘minlaydi.

Potensial investitsiyalarni baholashda bozor, xavf va daromad tahlili kabi omillar ham hisobga olinishi kerak. Moliyaviy nisbatlar va investitsiya dasturlari kabi investitsiyalarni tahlil qilish vositalari investorlarga batafsilroq va aniq tahlillarni o‘tkazishga yordam beradi.

Potensial investitsiyalarni baholashda investorlar o‘zlarining shaxsiy maqsadlari, xavf-xatarlarga chidamliligi va moliyaviy holatini hisobga olishlari kerak.

O‘z-o‘zidan investitsiya tahlilini o‘tkazish qulay bo‘lmagan investorlar uchun har doim investitsiya maslahatchisi yoki boylikni boshqarish bo‘yicha mutaxassisdan maslahat so‘rash tavsiya etiladi.

Investitsiyalarni tahlil qilish usullari fundamental tahlil va texnik tahlilni o‘z ichiga oladi²⁶:

Fundamental va texnik tahlil - bu alohida aksiyalarni baholash uchun foydalanish mumkin bo‘lgan ikkita yondashuv hisoblanadi.

- **Fundamental tahlil**

Fundamental tahlilchi kompaniyalarning moliyaviy sog‘lig‘ini, shuningdek, kengroq iqtisodiy istiqbolni ta‘kidlaydi. Fundamental tahlil amaliyotchilari bozor noto‘g‘ri baholangan deb hisoblagan aksiyalarni izlaydilar. Ya‘ni, ular o‘zlarining ichki qiymati bilan kafolatlanganidan pastroq narxda savdo qilmoqdalar.

- **Texnik tahlil**

²⁵ <https://www.nerdwallet.com/article/investing/stock-analysis-for-beginners>

²⁶ <https://coresignal.com/blog/investment-analysis/>

<https://www.investopedia.com/terms/i/investment-analysis.asp>

Texnik tahlilchi kompyuterda hisoblangan diagramma va grafiklardan foydalangan holda aksiya bahosi va statistik parametrlarni baholaydi. Qimmatli qog'ozning ichki qiymatini baholashga harakat qiladigan fundamental tahlilchilardan farqli o'laroq, texnik tahlilchilar qimmatli qog'ozning kuchli yoki zaif tomonlarini baholash uchun narx harakati naqshlari, savdo signallari va boshqa tahliliy grafik vositalariga e'tibor qaratadilar.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, investitsion tahlil vositalari va yondashuvlaridan foydalangan holda, investorlar investitsiya imkoniyatlarini yaxshiroq baholashlari va shaxsiy ehtiyojlari va maqsadlariga mos keladigan qarorlar qabul qilishlari mumkin.